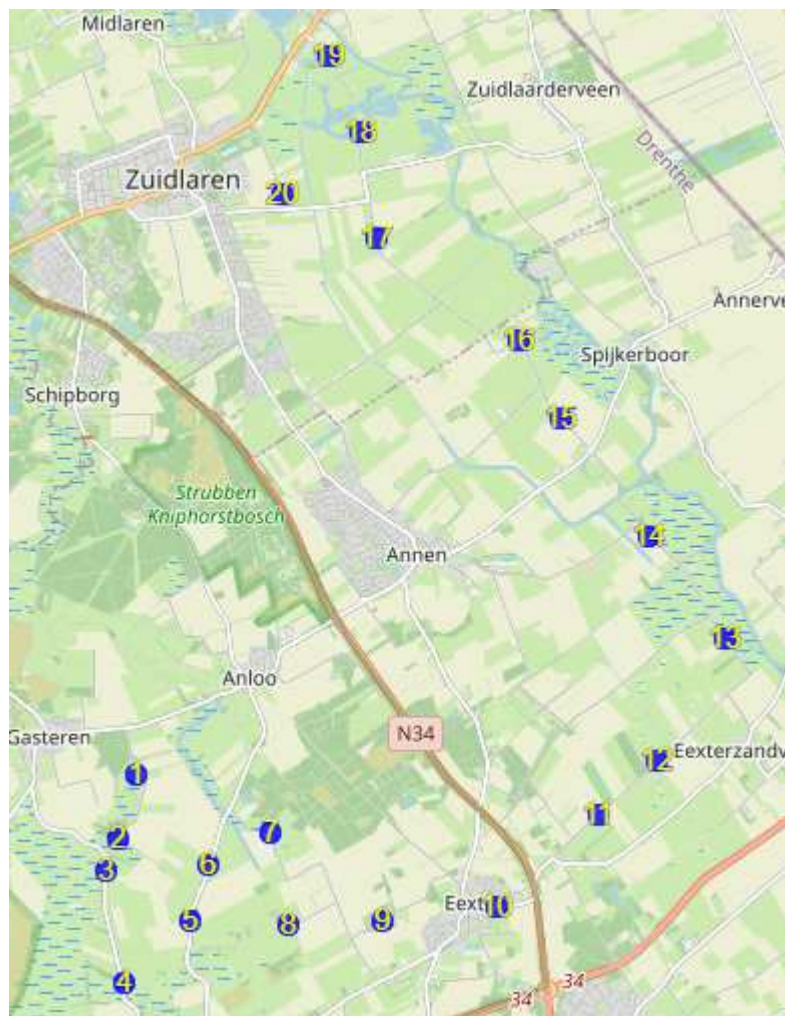

20 jaar PTT

Op 28 december hebben Dick en ik (Eelke) voor het 20ste jaar onze PTT-route geteld. Velen van jullie zijn recent of langer geleden regelmatig mee geweest. Daarom willen we de gegevens met jullie delen door middel van een korte evaluatie over 20 jaar PTT tellen.

Het Punt-Transect-Tellingenproject (PTT) is het langstlopende monitoringproject van Sovon. Het is gestart in 1978 en heeft als doel om van min of meer algemene wintervogels de aantallen en verspreiding vast te leggen, in aanvulling op de andere wintervogelprojecten (o.a. watervogeltellingen) (Sovon, 2021).

De telling werkt eenvoudig. Op een route liggen 20 telpunten. Per punt worden in 5 minuten tijd alle waargenomen vogels genoteerd. De route wordt eenmaal per jaar, tussen 15 december en 1 januari, geteld.

Onze route begint nabij Gasteren, gaat richting Anderen en vervolgt zijn weg richting Eext. Van daaruit gaat de route het Hunzedal in richting de Breevenen en eindigt vlakbij Zuidlaren. Vrijwel alle locaties liggen in agrarisch gebied met af en toe natuurgebied hierlangs. Wel liggen meerdere locaties, met name de eerste 10, in halfbesloten landschap met houtwallen. De locaties in het Hunzedal zijn veel opener met verspreid een bosje. Locatie 10 ligt als enige locatie binnen de bebouwde kom, namelijk in Eext. Locatie 18 lag altijd in agrarisch gebied maar ligt nu in natuurgebied door de inrichting van het Tusschenwater.

Afbeelding 1. Ligging van de telpunten.

Resultaten

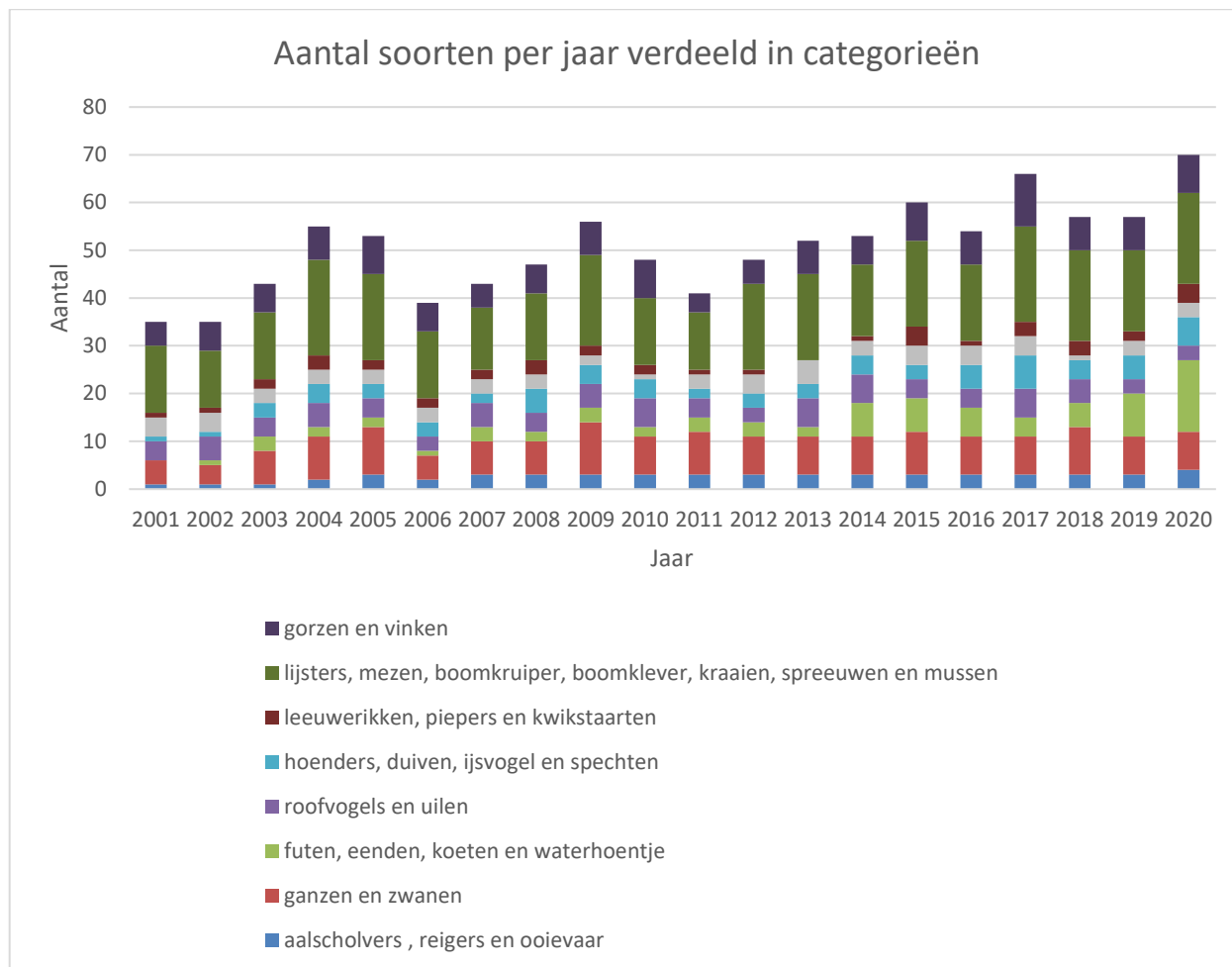
In totaal zijn er 99 soorten (exclusief parkeend, parkgans, hybriden en ondersoorten) waargenomen over 20 jaar tellen. Geen enkele soort is alle jaren op elk punt waargenomen. Wel zijn er soorten die elk jaar zijn aangetroffen. Dit zijn voor onze omgeving algemene soorten als blauwe reiger, toendrarietgans, kolgans, nijlgans, buizerd, torenvalk, houtduif, merel, koolmees, zwarte kraai, spreeuw, vink en geelgors.

Maar ook een minder algemene soort als blauwe kiekendief is elk jaar waargenomen. Dit is een soort die met name in het Hunzedal elke winter met meerdere exemplaren is vertegenwoordigd en waarvan we elk jaar 1 of meerdere zien tijdens de PTT-telling.

De soort die op de meeste punten, over alle jaren is aangetroffen, is de buizerd (285 keer), daarna de zwarte kraai (205), blauwe reiger (158) en kolgans (123). De in sommige delen van het land schaarse geelgors is terug te vinden op plaats 8 met 112 keer. Puur op aantallen is de kolgans met 43053 exemplaren het vaakst waargenomen, gevolgd door

de toendrarietgans (38766), spreeuw (6329), en houtduif (2434). Dit zijn allen soorten die vaak in grote groepen bij elkaar zitten en daarom het algemeenst zijn.

Wanneer gekeken wordt naar de soortenrijkdom per jaar zijn er fluctuaties maar tevens een licht stijgende lijn te zien (grafiek 1).

Grafiek 1. Aantal soorten per jaar verdeeld in categorieën.

De toename komt onder andere door het aantal watervogels, die in aantal toegenomen zijn doordat enkele nieuwe natte gebieden zijn aangelegd. De jaren dat deze aantallen lager liggen worden mede veroorzaakt door vorst, waardoor deze wateren bevroren waren en watervogels ontbreken. Maar ook bijvoorbeeld soorten als ijsvogel, groene specht, grote zilverreiger, grauwe gans, en holenduif zijn toegenomen. Met name grote zilverreiger en grauwe gans zijn zowel in aantal als het aantal keer dat ze zijn waargenomen op de telpunten flink toegenomen (grafieken 2 en 3). Landelijk is hetzelfde beeld te zien.

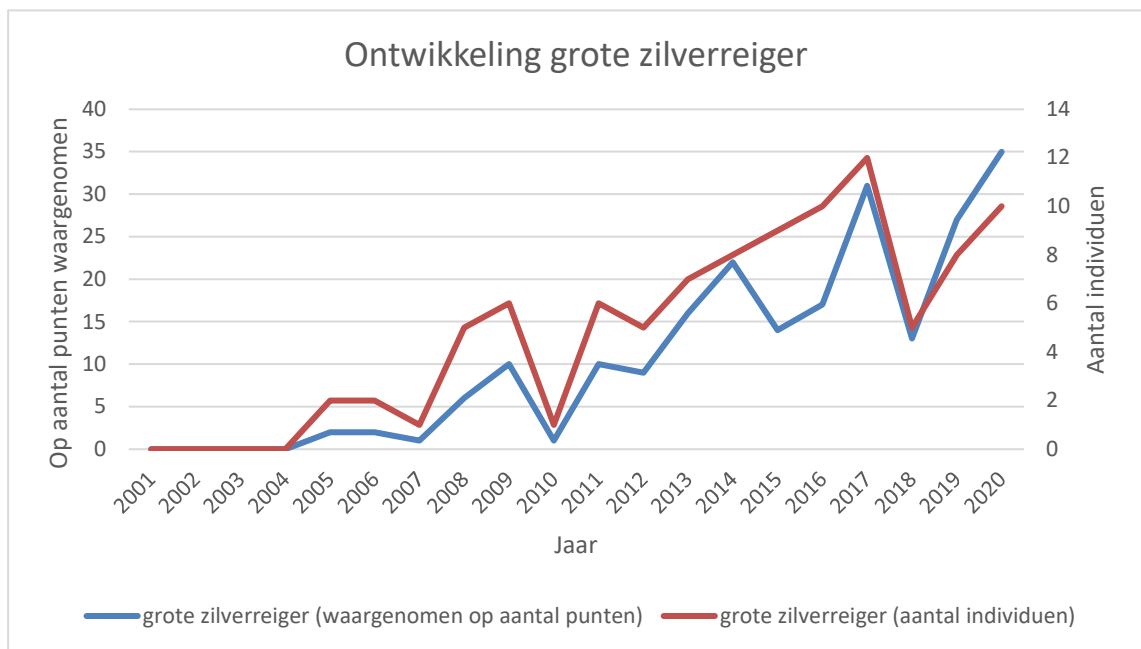
Er zijn ook soorten waarvan de aantallen in de afgelopen 20 jaar zijn afgenomen. Zo zagen we aan het begin met enige regelmaat groepen kleine zwanen, de laatste 6 jaar vinden we deze niet meer en de laatste 11 jaar maar 1 keer. Verder vinden we regelmatig nog nieuwe soorten welke we in eerdere tellingen nooit vonden. Zo vonden we in 2020 brilduiker, kruisbek, nonnetje en ooievaar als nieuwe soorten, in 2017 patrijs, raaf en waterral, in 2015 krakeend, slobbeend en tafeleend, in 2014 casarca en kuifeend en in 2012 goudplevier en kuifeend.

De twee bijzonderste waarnemingen voor ons waren toch wel een groepje patrijzen in 2017 en in 2014 een in de ochtend roepende bosuil. Alle soorten en aantallen zijn in onderstaande tabel te zien.

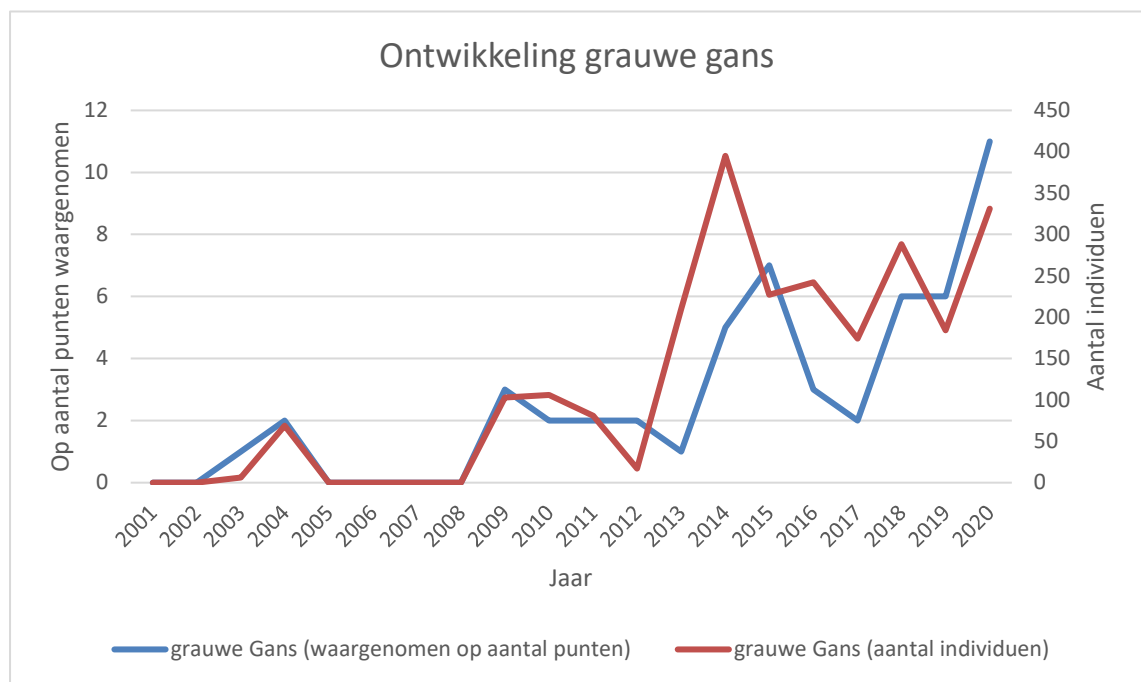
Al met al zijn het leuke ontwikkelingen. Wij vinden het een leuke ontspannen telling en je stopt nog eens op punten waar je normaal met de auto langs rijdt. Dit levert toch met enige regelmaat verrassingen op.

Hopelijk kunnen jullie de komende jaren nog eens mee met de telling, wij gaan in ieder geval door.

Eelke Schoppers

Grafiek 2. Ontwikkeling grote zilverreiger

Grafiek 3. Ontwikkeling grauwe gans

Grauwe gans, een soort die is toegenomen.

Torenvalk, een soort die we elk jaar zagen.

Grote zilverreiger in een sloot in het Hunzedal; een soort die is toegenomen.

Kleine zwaan in het Hunzedal; een soort die is afgenomen.

Geelgors; een algemene soort tijdens de PTT-telling.

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Aalscholver				1(2)	1(1)		2(3)	1(1)	4(10)	3(5)	4(4)	2(2)	2(4)	1(3)	2(7)	2(2)	2(7)	1(1)	4(10)	5(11)
Barmsijs (Grote of Kleine)					1(1)				2(3)	2(3)							3(6)	2(2)		
Blauwe Kiekendief	2(3)	5(5)	3(4)	2(3)	2(4)	3(3)	2(2)	2(3)	4(4)	2(2)	1(1)	4(5)	2(2)	2(2)	2(2)	1(1)	1(1)	3(3)	3(3)	2(2)
Blauwe Reiger	9(22)	9(12)	7(29)	14(26)	12(25)	10(17)	6(9)	8(14)	12(13)	4(4)	2(4)	8(10)	6(9)	6(9)	7(8)	6(7)	7(21)	7(10)	10(18)	8(13)
Boomklever				2(2)			2(2)	1(2)	2(2)	1(1)		2(3)	2(2)		1(1)	1(1)	2(2)	3(3)		
Boomkruiper	1(1)			5(5)	2(2)	4(5)	5(5)	2(2)	4(4)	3(3)	2(2)	3(3)	2(2)	2(2)	1(1)	3(4)	5(5)	4(4)	3(3)	6(6)
Bosuil														1(1)						
Brandgans				1(2)	1(7)		1(1)		1(10)	2(45)	1(3)	1(5)	3(1058)		3(33)	2(3)	3(405)	4(96)	6(232)	5(106)
Brilduiker																				1(1)
Buizerd	15(25)	10(15)	14(23)	15(24)	16(37)	16(36)	13(25)	10(17)	16(41)	14(36)	12(21)	12(18)	14(27)	15(33)	12(14)	10(28)	14(25)	12(24)	14(30)	14(29)
Casarca														1(1)						
Dodaars						1(2)	1(1)							1(2)					1(1)	1(3)
Ekster	1(1)	1(4)	1(2)	4(4)		1(1)			2(2)			1(1)	1(1)	1(2)	1(2)		2(4)	2(3)	2(6)	2(3)
Fazant								1(1)	3(3)	1(1)						1(1)	1(1)	1(1)		2(3)
Gaal	2(2)	2(2)	4(11)	3(5)	4(4)	5(6)		1(2)	6(9)	2(2)	2(2)	4(4)	4(7)	3(5)	3(3)	4(5)	3(3)	4(4)	4(5)	5(6)
Geelgors	4(219)	1(40)	8(103)	4(33)	7(167)	3(5)	5(13)	4(17)	8(76)	3(353)	5(10)	8(20)	5(118)	2(109)	8(56)	8(76)	8(31)	5(5)	6(25)	10(88)
Goudhaan					1(1)							1(1)						2(2)		1(2)
Goudplevier												1(30)								
Goudvink	2(6)					3(4)	1(3)	1(1)	3(5)	2(3)					2(4)	1(1)	1(1)	1(2)	1(1)	1(1)
Graspieper			4(4)	1(1)	2(2)	5(7)	4(4)	3(3)	5(18)	2(3)	2(2)	3(9)		1(4)	2(16)	5(43)	2(2)	6(10)	8(11)	9(11)
Grauwe Gans			1(6)	2(69)					3(103)	2(106)	2(81)	2(17)	1(210)	5(395)	7(227)	3(242)	2(174)	6(288)	6(184)	11(331)
Groene Specht								1(1)									1(1)		1(1)	2(2)
Groenling	1(70)	3(63)	3(51)	2(45)	4(414)	1(1)	2(42)	1(1)	3(6)		2(3)	2(12)	4(19)	1(8)	2(5)	1(14)	1(1)		1(1)	1(1)
Grote Barmsijs										1(1)							1(30)			
Grote Bonte Specht			1(1)	1(2)	1(1)	4(4)	1(1)		4(4)	1(1)	1(1)	3(3)	1(1)	1(1)	4(4)	2(2)	1(1)	3(3)	3(3)	5(6)
Grote Gele Kwikstaart				1(1)				2(2)										2(2)		1(1)
Grote Lijster				3(3)	1(4)	1(1)									1(1)					
Grote Mantelmeeuw	1(1)																			
Grote Zaagbek					1(1)				2(4)		1(1)	1(8)				1(1)			1(3)	1(3)
Grote Zilverreiger					2(2)	2(2)	1(1)	5(6)	6(10)	1(1)	6(10)	5(9)	7(16)	8(22)	9(14)	10(17)	12(31)	5(13)	8(27)	10(35)
Haas							1(1)		2(3)	2(2)	1(1)								1(1)	1(2)
Havik		1(1)						1(1)		1(2)			2(2)		1(1)		3(3)			
Heggenmus				1(1)	1(1)				1(1)											
Holenduif				1(1)	1(11)			2(45)		1(1)		1(1)	1(2)	1(9)	3(9)	2(72)	3(25)	1(2)	3(14)	1(3)
Houtduif	14(144)	8(88)	5(21)	3(9)	5(65)	5(66)	6(72)	12(281)	5(26)	11(1084)	2(13)	12(351)	5(59)	1(31)	5(31)	2(3)	4(30)	3(32)	3(20)	3(8)
Huismus		1(11)	1(20)	2(46)	1(25)	1(40)	1(20)	1(30)	2(32)	1(10)	1(26)	1(5)	1(16)	1(12)	1(30)	1(8)	2(25)	1(5)	2(19)	2(24)
hybride Canadese gans x Grauwe gans																		1(1)		
IJsvogel								1(1)								2(2)	1(1)		1(1)	3(3)
Indische Gans																		1(1)		
Kauw	1(55)	1(12)	1(6)	1(10)	1(40)			1(15)	2(4)			1(4)	2(174)	1(28)	5(67)	2(2)	4(94)	2(4)	1(1)	1(3)
Keep	3(314)	1(23)	1(5)		2(11)			1(1)		1(1)		2(250)	1(10)	1(2)	1(60)		1(1)			
Kievit	1(1)	4(186)		1(60)	4(76)	3(319)	4(207)	2(1200)			2(9)	4(410)	1(3)		4(265)	1(1)	5(69)		1(70)	1(1)
Kleine Rietgans				1(1)				1(23)	1(2)			1(2)	1(1)	3(7)	3(7)		1(1)		2(3)	1(1)
Kleine Zwaan	2(29)		1(6)	1(23)	1(1)	4(42)	2(6)	1(2)	2(3)					2(43)						
Kneu		1(5)			1(40)				1(1)								3(25)	1(7)		
Knobbelzwaan			3(10)	3(56)	6(16)	2(5)	1(30)	3(28)	5(19)	2(4)	2(8)	3(91)	3(5)	1(9)	1(16)	1(2)	2(17)	2(13)	1(6)	6(50)
Kokmeeuw		1(5)	1(11)	1(1)	1(400)			1(20)		1(1)	3(160)		2(316)	2(605)	1(70)	1(15)	2(47)			1(8)
Kolgans	12(950)	3(1810)	4(3135)	9(884)	5(1005)	6(2506)	5(1002)	3(353)	3(3663)	8(1241)	7(2213)	5(2114)	3(6251)	5(4959)	7(2062)	7(880)	5(2502)	7(511)	8(734)	11(4278)
Koolmees	3(12)	1(2)	8(8)	5(6)	5(11)	9(26)	3(5)	3(15)	7(11)	6(14)	3(4)	4(8)	7(27)	5(18)	7(9)	8(28)	5(11)	10(16)	2(3)	7(9)
Koperwiek	1(4)		4(45)		1(1)			1(1)			1(1)	1(15)	2(14)	1(6)			3(14)	2(23)	1(80)	
Krakeend															1(2)	1(28)	1(4)	2(18)	2(23)	2(41)
Kramsvogel	5(14)	2(42)	2(7)	3(70)	6(120)		7(48)	3(70)	1(10)	1(5)			1(30)	2(63)	3(57)	1(6)	5(58)	4(45)	1(1)	
Kruisbek																				1(1)
Kuifeend												1(2)		1(2)	3(8)	1(5)	1(7)		2(10)	2(22)
Matkop				2(2)	1(1)	1(1)			1(1)		1(1)	1(2)	1(1)				1(1)	1(1)	2(2)	
Meerkoet			1(1)					1(1)			1(1)			2(7)				1(4)	1(26)	2(44)
Merel	8(16)	3(11)	5(12)	10(15)	6(11)	8(26)	8(19)	7(11)	6(18)	7(11)	4(4)	3(6)	6(9)	5(21)	10(11)	7(16)	7(20)	6(8)	5(7)	7(9)
Nijlgans	5(35)	3(23)	2(25)	2(4)	2(6)	2(5)	3(12)	2(6)	4(60)	2(6)	4(21)	8(39)	4(9)	7(88)	6(12)	5(16)	8(35)	5(26)	4(8)	3(12)
Nonnetje																				1(2)
Noordse Goudvink				1(9)																
Ooievaar																				2(2)
Patrijs																	1(4)			
Pimpelmees	3(7)	2(3)	1(1)	2(5)	2(4)	4(11)	3(6)	1(1)	3(3)	1(3)		4(4)	6(10)	3(10)	1(2)	7(18)	8(13)	5(17)	4(4)	5(7)
Putter			1(1)	2(20)		1(2)					1(20)		1(1)	1(8)	1(9)	2(9)	2(5)		2(2)	1(1)
Raaf																	1(2)		1(1)	
Ree							3(15)	5(18)	6(50)	6(49)	6(33)	3(5)	2(4)	2(4)	1(5)	3(21)	1(11)	3(17)	2(5)	3(10)
Rietgans (Toendra of Taiga)							11(351)		2(104)	1(111)	2(7)									
Rietgors				1(2)	2(4)					1(1)			1(2)		4(5)	3(7)	3(16)	1(1)	1(1)	1(1)
Ringmus				1(1)			1(1)		1(8)		1(3)	1(1)			1(7)	2(13)	1(5)	1(2)	1(1)	1(4)
Roek	1(15)			2(130)			1(400)		4(91)	2(160)	1(200)	2(64)	1(210)	1(65)	3(195)	2(134)	2(102)	1(31)	2(68)	2(231)
Roodborst		1(2)	3(3)	3(3)	1(1)	2(2)	5(5)	1(1)	3(3)	4(5)		2(2)	3(3)	3(4)	3(3)	4(4)	4(4)	5(5)	8(9)	8(8)
Roodborsttapuit				1(2)													1(1)	1(1)		
Ruigpootbuizerd				1(1)			1(1)				1(1)			1(1)						
Sijs		1(12)	2(60)	1(5)	2(12)	4(83)	3(12)	2(16)	3(26)	4(52)		7(37)	1(14)	1(1)	9(59)	1(5)	3(4)	1(1)	9(189)	5(9)
Slechtvalk							1(1)		2(2)	1(1)			1(1)				1(1)	3(3)		
Slobeend															1(2)					3(5)
Smelleken		1(1)							1(1)					1(1)						
Smient				1(150)			1(80)			1(4)			1(18)	2(93)	1(3)		1(5)	2(73)	3(24)	3(37)
Soepeend																			1(1)	1(1)
Soepgans					1(4)				2(2)	1(1)	1(1)				1(15)	2(2)	2(4)	2(2)	1(1)	
Sperwer	2(2)		2(2)	1(1)	2(2)					1(1)			1(1)			1(1)	1(1)	1(1)		
Spreeuw	7(222)	3(267)	7(162)	5(484)	3(344)	12(141)	6(186)	10(639)	5(313)	2(31)	3(199)	11(578)	1(15)	3(645)	8(262)	2(125)	7(333)	4(192)	8(451)	9(740)
Staartmees	1(3)		1(5)	2(6)	1(4)	1(6)			1(17)	1(1)			1(4)		1(7)	1(2)		1(2)		2(3)
Stormmeeuw		2(57)	4(308)	6(120)	4(146)	1(50)	4(27)	6(100)	3(68)		3(44)	5(872)	1(60)	2(260)	2(4)	3(24)	4(10)	1(1)	2(70)	3(158)
Tafeleend															1(2)					1(3)
Taigarietgans		1(40)		1(20)	1(2)															
Toendrarietgans	8(3551)	6(9265)	3(2223)	2(1550)	3(544)	8(938)	2(223)	2(453)	5(193)											

Waterral																	1(1)			1(1)
Watersnip	1(4)					2(2)	2(2)					1(3)			1(26)	1(20)	2(13)		2(3)	
Wilde Eend		1(5)	1(5)	1(4)	1(5)		1(7)	1(1)	2(29)	1(25)	1(3)	1(4)	1(8)	4(117)	5(67)	1(21)		3(27)	4(81)	3(103)
Wilde Zwaan	1(3)		2(23)	1(8)	1(2)				1(3)		1(2)	1(11)	1(8)	2(69)	1(3)	2(6)		1(2)		
Winterkoning	3(3)	1(1)		2(2)		5(5)	3(3)	5(5)	5(7)	6(7)	3(4)	4(4)	1(1)	5(8)	9(10)	6(6)	9(9)	7(9)	6(7)	7(7)
Wintertaling			1(1)												2(4)	1(1)			1(3)	2(52)
Witgat			1(1)											1(2)						
Witte Kwikstaart								1(1)							1(1)					
Wulp									2(2)				1(9)							
Zanglijster			2(3)																	
Zilvermeeuw	1(3)	1(1)											1(1)							
Zwarte Kraai	12(90)	6(79)	10(127)	17(63)	11(35)	15(80)	8(29)	10(21)	10(35)	10(22)	11(49)	7(19)	12(77)	9(191)	9(18)	8(17)	11(41)	10(32)	10(25)	9(20)
Zwarte Specht						1(1)								1(1)						
Zwarte Zwaan								1(2)												2(2)
Zwarte Zwaan	1(3)	1(1)											1(1)							
Haas	12(90)	6(79)	10(127)	17(63)	11(35)	15(80)	8(29)	10(21)	10(35)	10(22)	11(49)	7(19)	12(77)	9(191)	9(18)	8(17)	11(41)	10(32)	10(25)	9(20)
Vos						1(1)								1(1)						
Ree								1(2)												2(2)

Aantal keer op telpunt waargenomen per jaar en tussen haakjes de totale aantallen.